

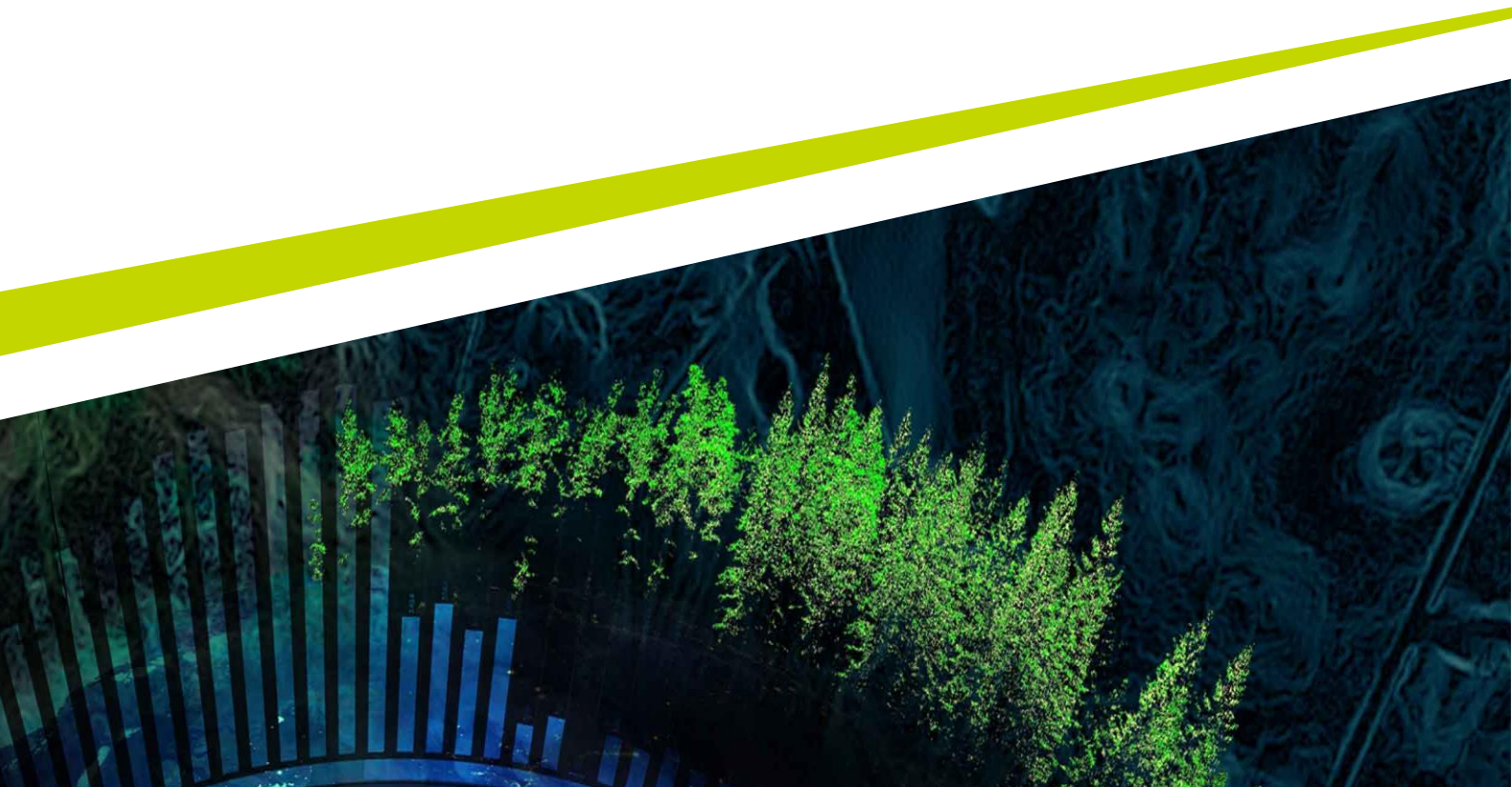

Löftet om landet

En studie om den nya gröna vågens föreställning om landsbygden

Sebastian Wallberg

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Uppsala 2022

Löftet om landet. En studie om den nya gröna vågens föreställning om landsbygden

The promised land. A study of the back to the land movements perception of the countryside

Sebastian Wallberg

Handledare: Nora Wahlström, Sveriges lantbruksuniversitet, Institution för stad och land
Examinator: Linus Rosen, Sveriges lantbruksuniversitet, Institution för stad och land
Bitr. examinator: Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, Institution för stad och land

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling
Kurskod: EX0888
Program/utbildning: Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Kursansvarig inst.: Institutionen för stad och land
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2022
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Gröna vågen, rural gaze, mytbildning och narrativ

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land
Avdelningen för landsbygdsutveckling

Sammanfattning

Denna uppsats undersöker den nya gröna vågens och ”gröna vågares” föreställning om landsbygden, både hur den sett ut innan flytten till landsbygden och hur den kan ha förändrats efter utflytten. I detta utforskas även vilka eller vilket värde som tillskrivs landsbygden. Studiens empiri har samlats genom kvalitativa intervjuer och analyseras genom Abram och Woods teori om rural gaze, på svenska översatt till landsbygdssyn. Vidare analys innefattar Roland Barthes teori om mytbildning och utgår från narrativanalys som både metod och teori.

Resultatet av studien visar att det förekommer både liknande föreställningar av landsbygden och olikheter i fråga om mer individuella uppfattningar. Bilden av landsbygden, som presenterats utifrån analysen, menar att landsbygden är en plats för ett miljövänligt liv där självhushåll fungerar som en viktig del, att landsbygden är en plats för skapande där fokus består av att leva utan stress och därmed uppnå ett lugnare liv och slutligen att kunskap är avgörande för livet på landsbygden.

Nyckelord: Gröna vågen, rural gaze, mytbildning & narrativ.

Abstract

This essay examines the back to the land movement and the perception of the countryside amongst people within the movement, both how the perception is formed before the move and how it may have changed after leaving the city. The essay also explores what value is being attributed to the countryside. The study's empirics have been collected through qualitative interviews and analyzed through Abram and Wood's theory of rural gaze. Furthermore, the theory of mythologies by Roland Barthes is used, as well a narrative analysis – both as a method and as a theory.

The results of the study show that there are both similar perceptions of the countryside and differences in terms of more individual opinions. Based on the analysis the homogeneous picture of the countryside portrays the countryside as a place for a more environmentally friendly lifestyle where self-sufficiency works as an important part, that the countryside is a place for creation where the main priority is reduced stress and a calmer life, and finally, the countryside as a place where practical knowledge is highly valued.

Keywords: Back to the land, rural gaze, mythologies & narrative.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	6
2.	Syfte och frågeställning	8
2.1	Om gröna vågen	8
3.	Metod.....	11
3.1	Urval.....	11
3.2	Intervju	12
3.3	De intervjuade	12
4.	Teori & Begrepp	14
4.1	Synen på landsbygden	14
4.2	Berättelsen om landsbygden	15
5.	Analys & Resultat	17
5.1	Föreställningen om landsbygden	17
5.1.1	Självhushållning och uppror.....	17
5.1.2	En potentiell canvas.....	19
5.1.3	Kunskapsbaserade relationer	20
5.2	Rurala karaktärsdrag	21
5.3	Förändrade perspektiv	23
6.	Diskussion och slutsats	25
6.1	Bilden av landsbygden.....	25
6.2	Landsbygdsbilden förändras.....	27
6.3	Avslutande ord	27
7.	Referenser	28
8.	Tack!.....	29

1. Inledning

Det moderna samhället är en produkt av en rad olika förändringsprocesser, där industrialiseringen gav oss mat på bordet och urbaniseringen resulterade i att många numera bor tätt och nära varandra. Tanken att själv behöva odla sin mat är således främmande för många då närmast är livsmedelsaffär finns runt hörnet. Med ett lägre behov av att själv tillgodose sina behov, finns det mer tid till annat, eller hur? Min inkörsport till uppsatsen var en tanke i samband med distansstudier, där avsaknaden av fysisk kontakt gjorde att jag började leta efter en väg ut ur hemmet. Boken *"Meningen med landet: min väg till ett jordat liv"* av David Jonstad (2021) och *"Kornas planet: om jordens och mångfaldens beskyddare"* av Ann-Helen Meyer Von Bremen & Gunnar Rundgren (2020) eldade på detta intresse för ett liv på landsbygden. Genom ett frenetiskt sökande via diverse sökmotorer och tidigare arbeten, blev jag påmind om ett fenomen som lyfts tidigt i utbildningen: Gröna vågen.

Idag bor de flesta i områden som klassas som tätort eller storstad, vilket också innebär att allt fler lämnat gles- och landsbygden. Denna process av förändringar har varit i kraft länge och har inneburit en avsevärd avfolkning i många byar och mindre bygder (Niedomysl & Amcoff 2011). När vi kopplas bort från livsmedelsproduktionen och blir mer av ett "hål i väggen-samhälle", ökar risken att landsbygden mystifieras och blir något mer abstrakt än en faktisk plats. Utan en tydlig koppling till landsbygden som vital produktionsenhet, tappas mycket kunskap och tillgången till mat tas för givet. Som uppvuxen i stad upplever jag att min bild av landsbygden varit väldigt generaliserande, till exempel att alla på landet kör traktor och tycker att vi stadsbor inte vet vad en tjuga (jordbruksredskapet) är.

Ur en svensk kontext är den gröna vågen en folkrörelse som ägde rum under 1970-talet. På grund av ett missnöje kring en ökad grad av urbanisering valde många att lämna städerna för att bygga upp ett nytt liv på landsbygden. Med utgångspunkt att människor väljer landsbygden framför städerna är det viktigt att förstå deras drivkrafter. I denna uppsats undersöker jag vilken föreställning om landsbygden som förekommer. Jag upplever detta vara en central faktor att involvera i diskussionerna kring framtiden, eftersom deras föreställningar även kan forma det faktiska landskapet. Förväntar man sig faluröda hus och omfattande jordbruk, kanske man också väljer att reproducera en sådan skildring i praktiken. När det

urbana blir normen, förstärks även de konsumtionsmönster som utgör vardag i städerna, produkterna ska levereras i ett stadigt flöde och ansvaret att odla maten ska inte hamna på den enskilde individen. När produkter som inte är inhemska blir alltmer vanliga, ökar kravet på en mer globaliserad näringskedja, vilket förutsätter behov av transport och en välbalanserad marknad. Ett missnöje kring samhällets många ohållbara aspekter blev därför ett startskott för många unga svenskar att lämna stadslivet för att låta livet växa i områden med avsevärt högre biologisk mångfald. Enter: Gröna vågen.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilken föreställning om landsbygden som "gröna vågare" har och också undersöks huruvida bilden förändrats sedan flytten till landsbygden. Inom ramen för deras föreställningar utforskas även vilket eller vilka värden de intervjuade tillskriver landsbygden. Kopplingen mellan föreställningen om landsbygden och vad de intervjuade värdesätter upplevs vara högst relevant. Detta görs genom att plocka ut delar ur intervjuerna och sätta dem i relation till teoretiska begrepp såsom rural gaze, mytbildning och narrativ vilket beskrivs mer utförligt i kommande stycke.

Frågeställningar:

- Vilken föreställning om landsbygden förekommer hos de intervjuade?
- Har värdet de tillskriver landsbygden även påverkat deras föreställning?

2.1 Om gröna vågen

Den gröna vågen har både varit och är fortfarande en rörelse av människor som till varierande grad lämnar livet i staden för att börja om på nytt på landsbygden. Det är viktigt att skilja på den historiska rörelsen under 1970-talet och den "nya" gröna vågen som många bedömer vara i rörelse i skrivande stund. Den gröna våg som tog plats i Sverige under 1970-talet har i efterhand blivit starkt förknippad med ett missnöje kring en ökad grad av urbanisering och en miljömässigt försämrad livsstil (Hoppstadius & Åkerlund 2022). Motivationerna kring denna aktiva rörelse är inte lika tydliga, men det finns ett par föreslagna drivkrafter: några väljer att flytta till landsbygden för det sociala (Ulver 2012), medan andra letar billigare boenden (Sandow & Lundholm 2020). Gemensamt för de historiska och nutida rörelserna är att människorna som är involverade kan ses som att de "röstar med sina fötter", att de flyttar i respons på en saknad av särskilda aspekter (Halfacree 2008). Detta vill inte säga att alla lämnar städerna på grund av ett missnöje, utan snarare av helt andra skäl, utan någon tydlig koppling till gröna vågen som fenomen.

Gröna vågen är inte unik för Sverige. Liknande initiativ har funnits på andra platser, exempelvis downshiftingrörelsen i USA. Downshifting, eller på svenska benämnt

som "frivillig enkelhet", är en social rörelse som till viss del ämnar att eftersträva ett enklare liv (Ulver 2012). Enkelheten innebär att frånga den urbana normens många stressmoment och istället leva ett mer minimalistiskt liv. Ytterligare en nutida tolkning av denna rörelse går under benämningen "back-to-the-lander", vilket benämner en sorts arketyper som kännetecknar den gröna vågen. Termen har sina rötter i 1960- och 1970-talets folkrörelser som ägde rum i många delar av USA, men begreppet kan enligt Halfacree (2007) också appliceras på andra former av folkrörelser. Historiskt utgjordes denna rörelse av människor som ämnar att återta eller "erövra" landsbygden som ett uppror mot överklassens kulturella utveckling (Ibid.). Gröna vågen, downshifting och "back-to-the-lander" utgör tillsammans fenomenet counterurbanisation, vilket innefattar de krafter som arbetar mot en ökad grad av urbanisering (Amcoff 2006; Sandow & Lundholm 2020). En huvudsaklig skillnad mellan fenomenen är deras omfattning och geografiska utsträckning, där den gemensamma faktorn är motstånd mot urbanisering som förändringsprocess. Den gröna vågen som fenomen sträcker sig långt, både historiskt och geografiskt. En fråga som bör ställas är huruvida alla människor, som lämnade staden under denna tid, också upplever sig själva som del av ett större sammanhang eller om deras flytt skedde utifrån helt egna resonemang. Det finns många studier kring motiven bakom gröna vågen, gällande vad "gröna vågare" förväntar sig av landsbygden tillika deras föreställning om landsbygden så smalnar utbudet av rejält. Jag tror att detta beror på det faktum att det är svårt att få en representativ bild kring föreställningen om landsbygden. Att producera ett arbete som både är representativt och korrekt i relation till nutiden är något som skulle kräva oerhörda resurser och tid, vilket kanske förklarar dess avsaknad. Jag hoppas därför att denna uppsats kan bidra till kunskapen kring folkrörelsen.

I rapporten "*Den nygröna människan*" av Sofia Ulver publicerad 2012, presenteras ett flertal strukturella trender som antingen statushöjande eller statussänkande representationer av landsbygden. Rapporten har varit till hjälp då den presenterar en rad olika föreslagna karaktärsdrag som på ett eller annat sätt utgör den nygröna människan. Dessa karaktärsdrag presenteras som motiv bakom flytten till landsbygden, däribland presenteras "*Den nya kollektivismen*", vilket innefattar personer som söker sig till landsbygden för att bilda kollektiv med likasinnade (Ibid.).

För att få en bättre förståelse för vilka det är som flyttar till landsbygden, var artikeln "*Who is the counter-urban mover?*", "*Evidence from the Swedish Urban system*" av Urban Lindgren (2003) till hjälp. Genom en framtagen modell och statistik kan den nya landsbygdsbon kännetecknas av att vara äldre, ensamstående och ha en universitetsexamen (Lindgren 2003). Dessa karaktärsdrag presenteras inte som representativa i allt för hög utsträckning, utan används mer för att diskutera potentiella likheter hos dem som väljer landsbygden. Jag upplever att denna text

har hjälpt mig att få en bättre inblick i motiven bakom flytten och samtidigt presenterar potentiella motiv.

3. Metod

Uppsatsens innehåll bygger på de intervjuades berättelser om landsbygden. De intervjuade utgör en mindre grupp med varierande grad av anknytning till gröna vågen som större fenomen och deras svar speglar deras egna värderingar och livsval. Kvantitativa metoder såsom enkäter hade inte erbjudit samma nivå av insikt, eftersom det helt enkelt inte går att inkludera samma möjlighet för intressenter att uttrycka sig eller ställa uppföljningsfrågor (Teorell & Svensson 2007). Med hänsyn till uppsatsens tidsram valdes kvalitativa intervjuer som primär metod för att uppnå en bättre insikt.

3.1 Urval

För att komma i kontakt med människor som föll inom ramen av "gröna vågare", publicerade jag ett inlägg i Facebookgruppen "Alternativ.nu". Gruppen består av cirka arton tusen medlemmar och är en förlängning av hemsidans egna forum. I gruppen och forumet delas och diskuteras alternativa levnadsformer och tips kring odlingar samt hur man upprätthåller självhushållning i högsta möjliga grad. Inlägget fick god respons och återkopplingen i form av kommentarer i inlägget väckte mitt intresse ännu mer. Efter en kortare dialog med dem som var intresserade, kunde intervjuer bokas upp. Urvalet skedde genom att låta intressenterna själva anmäla sitt intresse, för att därefter följa upp med kortare enskilda konversationer. Ingen avgränsning gjordes utifrån hur mycket de intervjuade kände en koppling till den gröna vågen som fenomen. Inlägget bjöd in människor som själva såg sig som relevanta till den publicerade frågeställningen. Personerna fick själva beskriva sin situation och har i olika grad en koppling till gröna vågen som socialt, politiskt eller ekonomiskt fenomen. I samband med att jag publicerade mitt inlägg i Facebookgruppen, togs även beslutet att inte skriva ut uppsatsens frågeställning allt för tydligt. Min ambition med detta var mestadels att försöka minimera risken för välplanerade svar och i stället fånga de intervjuades egna genuina svar.

3.2 Intervju

Den kvalitativa intervjun beskrivs vara den mest lämpliga metoden för att samla materialet som till stor del utgör denna uppsats. Genom den kvalitativa intervjun kan den intervjuades "inre värld" nås och därmed innefatta värderingar, drömmar och idéer (Kaijser & Öhlander 2011). För intervjuerna användes en semistrukturerad frågeguide som ett ramverk att hålla sig inom, snarare än ett hårdtaget schema att följa. Intervjuerna inleddes med ett par minuters kallprat, där jag lärde känna de intervjuade och följdes av djupgående diskussioner där mer kvalitativt material kunde samlas. Valet av frågorna gjordes delvis utifrån sammanhanget, då några av dem som intervjuades visade större eller mindre intresse kring mer specifika aspekter. Även detta gjordes för att låta den intervjuade till viss del leda samtalen framåt. Den semi-strukturerade mallen som användes lät den intervjuade med egna ord beskriva och skildra sin uppfattning om landsbygden.

Efter samtalen, kunde innehållets transkriberas och tolkas. Några delar från intervjuerna återges kursivt eller som blockcitat i texten. De flesta av intervjuerna hölls via videolänk eller per telefon på grund av det geografiska avståndet. Endast en intervju hölls fysiskt. Detta har inneburit en avsevärd förlust av intryck, vilket upplevdes påtagligt efter ett par intervjuer. Då mycket av kontakten skedde antingen genom enbart audio eller video, ökade risken att helheten inte fanns tillgänglig på samma sätt som om intervjuerna genomförts fysiskt. Den fysiska intervjun upplevdes vara mycket mer avslappnad, samtalen blev inte så uppstyltade och kunde flyta mer naturligt. Detta måste tas med i beaktning i analysen, då de återgivna intervjuerna inte nödvändigtvis speglar de intervjuades helhet på samma sätt.

3.3 De intervjuade

Det empiriska materialet utgörs av fem intervjuer. De intervjuades namn hålls anonyma, men för att underlätta för läsaren samt ge lite kontext till de återgivna intervjuerna, beskrivs deras generella karaktärsdrag under ett påhittat namn nedan.

"Carl" är omkring 40 år gammal, bor tillsammans med sin partner och deras gemensamma barn i en mindre bygd strax nordväst om Uppsala. Familjen flyttade dit för ca 1,5 år sedan och har tidigare bott utomlands och innan dess i en förort till Stockholm.

"Katarina" är omkring 40 år gammal, bor tillsammans med sin partner och deras gemensamma barn strax norr om Örebro. Familjen flyttade till en mindre

landsbygdsort för ca fem år sedan och den intervjuade är uppvuxen på landsbygden. Efter ett par år i staden kändes det naturligt att flytta ut på landet igen.

”**Elvira**” är strax över 50 år, ensamstående sedan ett par år tillbaka och har nyligen bosatt sig i ett öde hus norr om Sundsvall. Den intervjuade har sedan barnsben drömt om livet på landsbygden och 2017 togs beslutet att lämna storstaden permanent.

”**Karin**” är runt 50 år gammal, bor tillsammans med sin partner i en mindre bygd norr om Uppsala. Paret bosatte sig på landsbygden under 2017 efter att ha enats om att livet i staden inte erbjöd möjligheter i fråga om att ha egen odling.

”**Hugo**” är strax över 30 år gammal, bor tillsammans med studiekamrater i ett kollektiv nära Enköpings kommun. Efter studieåren i Uppsala ledde vägen till kurser inom självhushållning och odling, vilket efter ett tag slutade i ett kollektivboende.

4. Teori & Begrepp

4.1 Synen på landsbygden

Vad landsbygden som fysisk, kulturell eller social plats innebär skiljer sig för många olika personer. Föreställningen om vad som är och samtidigt inte är landsbygd bygger på den enskilde personens tidigare upplevelser och erfarenheter. Föreställningen om landsbygden gäller mer än bara det visuella. Det inkluderar även ljudbilden, dofter och tradition med flera (Abram 2003). Woods (2011) använder begreppet Rural Gaze för att beskriva hur vi konsumerar landsbygden och menar att våra förväntningar kan komma att forma det faktiska landskapet. Processen för hur man ser landsbygden innefattar en viss nivå av tolkning, där vi medvetet och omedvetet väljer att se aspekter som faller i linje med våra förväntningar (Abram 2003; Woods 2011). En föreställning kan vara att landsbygden utgörs av faluröda hus med vita knutar, att alla gårdar har odlingar och djur samt att det råder en kollektiv överenskommelse att varje bilist nickar eller vinkar i syfte att hälsa vid passering. Woods (2011) menar att föreställningen om landsbygden bygger på en nostalgisk rural idyll, att landsbygden än idag är densamma som förut. Detta kan översättas till en plats där jordbruksmarkerna sträcker sig långt, där endast fågelkvitter och surrande bin kan höras och där ett lugn råder.

Woods tolkning av Rural gaze görs delvis av Abram's definition men ytterligare anknytningar finns hos Foucaults *gaze* och Urry's *Tourist gaze*. Skillnaden mellan de tre nämnda begreppen är primärt deras omfattning och därefter även tillämpning. Foucaults tolkning bygger starkt på sociala konstruktioner och menar ”...*till stor del på hur kollektiva sociala normer definierar hur vi tolkar tingen omkring oss och hur vi väljer vad vi vill se*” (Foucault 1975 i Woods 2011, författarens översättning från engelska). Med *Tourist gaze* kan detta utvecklas med att även innefatta turism som en formativ kraft där turismens ekonomiska potential kan vara en drivkraft till att bevara det traditionella (Urry 1992). När förväntan är en sak och verkligheten är något annat, finns risk att förväntan påverkar de val som landsbygdsborna gör. Huset kanske inte målas om, för om huset någonsin ska säljas, behöver det behålla sin traditionella känsla. När samma typ av kulturella aspekter reproduceras om och

om igen, upprätthålls samma romantiserade bild av landsbygden. När stadsbor med nyfunnet intresse för landsbygden letar sig vidare kan de, till viss grad omedvetet, prioritera hus och läge i linje med deras romantiserade föreställning om vad livet på landsbygden har att erbjuda. Både Woods (2011) och Abram (2003) använder begreppet i syfte att beskriva det som en del av hur vi konsumerar landsbygden, innebärande att det alltid finns en ambition att få något tillbaka. Vi konsumerar landsbygden med våra ögon, öron och resterande sinnen och försöker säkerställa de aspekter vi värderar högst genom aktivt agerande.

Med både Foucaults och Urrys definitioner i bakhuvudet och med Abram & Woods förklaringar som verktyg, använder jag begreppet rural gaze till att analysera vilka föreställningar de intervjuade besitter och även hur dessa föreställningar kan komma till uttryck. Hur deras föreställning kan komma till att forma landsbygden utifrån deras egen skildring och önskemål.

4.2 Berättelsen om landsbygden

Berättelserna, som jag kunnat ta del av genom intervjuerna, har varit mycket givande. Deras ord tillika analys av omgivningen målar upp en bild av vad de värdesätter av landsbygden vilket även skildrar deras föreställning. Särskilda nyckelord kopplade till landsbygden som en plats för skapande eller lugn och ro, målar upp en stundvis tydlig önskan. Givetvis är det som värdesätts i varierande grad högst subjektivt, men däremot kunde flera återkommande ord identifieras under transkriberingen. Bunce (2003) menar att den vedertagna bilden av landsbygden utgörs av följande nyckelord: pittoreskt, jordbruk, gemenskap, rekreation och idyllisk (Bunce 2003). Utöver föreställningen om landsbygden och den vedertagna bilden är det också viktigt att inkludera hur de intervjuade berättar om landsbygden. Därför använder jag även Barthes teori om mytbildning.

Begreppet mytbildning används för att analysera berättelserna (narrativet) och försöker tolka vad som gömmer sig bakom raderna. Begreppet tillika teorin används för att analysera hur enkla budskap även bär på en djupare mening, som infiltrerar vardagen. Detta bygger på två primära definitioner av berättelser; beteckning (denotation) och bibetydelse (connotation) (Inglis & Thorpe 2019). Beteckningen ser till den faktiska berättelsen, de ord som den intervjuade använder sig av. Bibetydelse analyserar ytterligare en nivå djupare och försöker hitta budskapet tillika bakomliggande ideologier inom ordvalen (Ibid.). I relation till insamlad empiri använder jag det första steget av analys för att belysa vilka ord den intervjuade använder. Att kalla landsbygden för en plats där många är isolerade visar på ett större resonemang där landsbygden är synonymt med glesbygd, som resultat av en ökad urbanisering. Myten då att landsbygden är en plats där många

känner sig isolerade bygger alltså på föreställningen om att man ”numera” bor i staden. Bibetydelsen i beteckningen innebär alltså kan vara att den intervjuade helt och hållet bortser landsbygden som plats där historiskt sett varit boendeplats för gemene man. Ytterligare ett exempel kan ses där en av de intervjuade upplever landsbygden till en plats av lugn och ro, utan buller. Bibetydelsen i ett sådant påstående byggs på att landsbygden inte innefattar många olika typer av produktion som kräver tyngre maskineri.

Utöver begreppet mytbildning görs även en analys av narrativet (berättelser, historierna) som återges under intervjuerna. Narrativet används för att skapa ordning (Robertson 2012) och genom en narrativanalys kan den intervjuades berättelser analyseras mer djupgående. Att se de intervjuades berättelser som narrativ är till hjälp, eftersom sättet hur de delar sina berättelser också visar hur de tolkat omvärlden (Ibid). Vid berättelser om hur de intervjuade hamnat på landsbygden kan det genom en narrativanalys även framgå hur de själva positioneras till omvärlden, vad de värderar och hur omvärlden skildras.

Med begreppet mytbildning ämnar jag inte att diskreditera de intervjuade, utan snarare noggrant analysera hur deras berättelser ser ut. Likväl används analysen av narrativet för att få en bättre förståelse för vad den intervjuade berättar. Jag vill skrapa lite på ytan för att se vad som gömmer sig något bakom ordvalen, att skilja på vad som uttryckligen sägs explicit och vad som kommer fram mer implicit mellan raderna. Mytbildning i relation till uppsatsen avser den föreställning som konstrueras innan flytten till landsbygden. Narrativanalysen används därför för att förstå underliggande värderingar bakom berättelserna.

5. Analys & Resultat

I följande stycke kommer delar från intervjuerna återges. Hur dessa återges följer ingen kronologisk ordning, utan innefattar relevanta delar från samtliga intervjuer. Det första stycket behandlar hur de intervjuades föreställning om landsbygden sett ut innan flytten. Därefter presenteras vilket eller vilka värden som de tillskriver landsbygden, slutligen hur deras föreställning kan ha förändrats.

5.1 Föreställningen om landsbygden

Vad de intervjuade förväntade sig av landsbygden visade sig skilja sig på vissa punkter och vara densamma på andra. De intervjuade berättade om att de trodde att livet på landsbygden skulle kräva mycket muskler och att de skulle behöva jobba dygnet runt för att hålla odlingarna i gång. Andra uttryckte att det funnits en oro kring ensamhet, då de inte hade en tydlig koppling till det nya boendet. Katarina berättade om att hennes landsbygd var en plats där man fick sköta sitt och leva mer avskärmat:

”Alltså på ett sätt så har väl jag också den här romantiserade synen om att bo på landet, liksom klara sig själv och påta lite i rabatten. Samtidigt som jag vet att det inte alltid är så trevligt och roligt... men för mig har det alltid varit så man ska bo liksom”

Ambitionen att klara sig själv var något som flera av de intervjuade pratade om. Romantiseringen av landsbygden tillika den rurala idyllen var också något som en majoritet av de intervjuade uttryckte. Detta kom dock till uttryck på lite olika sätt. Kring frågan vad landsbygden representerar och vilket liv det möjliggör, återkom teman kring självhushåll, skapande och oväntad kunskap. Bland dessa berättelser framgick även vad de intervjuade värdesätter inom ramen av landsbygd.

5.1.1 Självhushållning och uppror

Återkommande för många av de intervjuade är kopplingen mellan självhushåll och livet på landsbygden. Att inte vara beroende av moderna tjänster som förekommer i staden, blir ett sorts uppror mot den urbana normen. Detta resonemang speglar en föreställning om landsbygden som till stor del fungerat som motpol till staden, att dessa platser presenteras som motsatser till varandra och att landsbygden innebär

förbättrade chanser att leva ett mer miljövänligt liv (Hoppstadius & Åkerlund 2022). Att se hur dessa människor röstar med fötterna (Halfacree 2008) genom att lämna städerna, kan det tolkas som ett uppror mot de rådande urbana normerna av konsumtion och kapitalism. Genom detta blir landsbygden och självhushållningen ett uttryck för motstånd. Carl berättar:

”Går jag till stan och köper ägg i affären. De här äggen är helt beroende av en globaliserad marknad för att jag ska kunna köpa dem i den här affären. De har gått igenom otaliga olika tjänster och mellanhänder för att komma till mitt kylskåp. Medan här så har jag en höna, hönan får plocka äta lite vete som jag fått från grannen som kommer hans mark och så får jag ett ägg, som jag sen äter som sen blir till jord.”

Självhushållning blir ett sätt att göra motstånd mot ett stundvis ohållbart och större system av livsmedelsproduktion. För Carl och hans familj presenteras en möjlighet att istället välja om de vill ingå i större system eller inte. Hugo delade denna syn på hur landsbygden var en viktig del av en större omställning, men menade att *”...du kan leva jäkligt minimalistiskt och miljösmart i stan”*. Ett sådant narrativ placerar landsbygden som en viktig del för att uppnå ett mer ”miljösmart” liv. Vidare resonerat att det inte är platsen som möjliggör upproret, utan agerandet som är avgörande. Att själv tillgodose sina behov i fråga om ägg till matlagningen kan därför ses som ett sätt att bryta sig fri från den urbana normen. Kring tanken att landsbygden möjliggör en mer självständig tillvaro, berättar Karin:

”Sitter jag i en lägenhet så kan jag inte bidra på samma sätt, för blir det... blir det kris överhuvudtaget med elavbrott eller så, vad har jag då liksom? Hur kan jag till en början med hjälpa mig själv och hur kan jag ännu mindre hjälpa någon annan? För att utan el så funkar varken dricksvatten eller toaletter eller matlagning eller varmhållning om det är på vintern. Och ljus, mobilladdningar... alltihopa du kan ju glömma dom. Man är väldigt utsatt även om man i städerna”

Beteckningen i citatet som återges ovan upplever jag vara väldigt klart och tydligt. Karins tidigare tillvaro i staden blev begränsande när det gäller att kunna klara sig själv vid en kris. Detta skulle även kunna peka på att Karin upplever landsbygden vara en plats där man både kan och förväntas klara sig vid en kris. Bibetydelsen kan både spegla en ambition att vara mer självständig i fråga om att tillgodose egna behov. Det kan också spegla en föreställning om landsbygden som en plats som inte drabbas i samma utsträckning av kris. Självhushållning och att överleva vid en kris kan till viss del innebära ett behov av egen brunn och mer lokal tillgång och produktion av livsmedel. Detta förstärker i sin tur föreställningen om landsbygden som en plats där man sköter sitt och klarar sig själv. En plats som existerar utan man behöver vara beroende av ett större system.

5.1.2 En potentiell canvas

Några av de intervjuade menade på att livet i staden varit begränsande och att livet på landsbygden skulle markera startskottet för deras ideala tillvaro. Landsbygden presenterades som vara en plats för skapande, i det att man själv sätter tonen och får bestämma kring hur saker och ting ska bli. Woods (2011) jämför landsbygden med en lekplats där den intervjuade själv väljer hur tillvaron ska se ut och vad och vilka aspekter som ska ingå i vardagen. Elvira berättar:

“Men till exempel att “känna sig fridfull”. Men när gör vi det? När gör jag det? [...] Jag vill ju ha det ordet i mitt liv ja men då måste jag bjuda in det - jag behöver skapa det som är sammanhanget där fridfullhet eller trygghet eller tillfredsställelse - där det råder. Och det är inte sånt som vi, lycka kanske är något mer så här “jag blir lycklig av att ha en ny bil - men blir jag blir fridfull av det?”

På landsbygden menade Elvira att hon kunde skapa sig ett sammanhang där fridfullhet och trygghet genomsyrade vardagen. På ett sätt upplevdes landsbygden vara en plats där den intervjuade kan leva ett ”bättre liv”. Exemplet gällande bilen speglar även en vilja att frångå med materialistiska delar, att livet kanske behöver vara enklare. Nyckelorden som genomsyrade intervjun var ju fridfullhet och frihet, något som Elvira menade inte var möjligt i det tidigare livet i staden. Fortsättning ur samma intervju:

“Var mår jag som bäst och hur skapar jag den? Och sen, göra mig medveten om... för det är ju jättemycket jobb här men behöver jag allt det här? Behöver jag liksom ställa ordning det här så det är med stadens mått mätt ett boende. [...] Måste jag installera... förstår du golvvärme för att trivas ... eller kan jag må bra av trivas med att tända eld i min vedspis.”

Det jag tycker är viktigt att belysa här är att vad som kännetecknar det bättre livet görs i motsats till livet i staden. Med stadens mått mätt kan något ses som ett boende, där ramen för vad som är och inte är en bra tillvaro kan definieras. Eftersom Elvira upplever landsbygden vara en plats där fridfullhet råder, finns det därför anledning att anta att hon även arbetar för att säkerställa rätt förutsättningar. Frihet kan vara att prioritera icke materiella ting över annat, att lägga en hel stund på att inspektera vårens första tussilago i stället för att endast blicka förbi lite snabbt. Genom aktiva val att ta det lugnt kan Elvira säkerställa att hennes tillvaro på landsbygden och föreställningen om den fortsätter vara av en lugnare variant av tillvaro. Enligt Elvira kan en sådan tillvaro uppnås genom att inte lägga krut på att installera golvvärme, utan i stället finna glädje i att själv spanta vedpinnar.

För Elvira blev landsbygden ett möjliggörande medel för att skapa en ideal tillvaro. Landsbygden som fysisk plats kan vara en plats för skapande, men det vill inte utesluta att samma potential förekommer i städerna. Det kanske inte är platsen som möjliggör att den intervjuade öppnar sina ögon, utan snarare att flytten innebar en

omställning och en sorts omstart. Motpol till detta opportunistiska perspektiv på vilken typ av liv landsbygden kan möjliggöra, berättar Katarina:

”Skulle jag bli ensamstående till exempel då kanske jag skulle överväga en lägenhet för att det är mycket man behöver fixa och det ska, det kräver både det ena... man ska vara snickare, man ska vara mekaniker, man ska va lite kroppsbyggare för att orka lyfta saker.”

Den intervjuade delar till viss del föreställningen om landsbygden som en plats för skapande, men poängterar även vikten av korrekta förutsättningar. I linje med ovanstående citat kräver den rurala idyllen både arbete och en vilja att kämpa på trots motgångar. Woods (2011) menar dock att ett ökat krav på fysiskt arbete bidrar till landsbygdsromantiken och att mer fysiskt krävande arbetsuppgifter till viss grad representerar det gamla. Att landsbygden och arbetsuppgifterna inom jordbruket målas upp som mysiga och behagliga, när de i själva verket kräver både muskler och tid, skapar en bild av landsbygden som stundvis inte är representativ.

5.1.3 Kunskapsbaserade relationer

En del av föreställningen som de flesta intervjuade berörde var tanken att landsbygden innebar en ökad grad av ensamhet och isolering. Elvira menade att det var svårt att hitta ett sammanhang utan en koppling till bygden och att Covid-19 försvårat relationerna till grannarna. Dessutom innebar avsaknaden av mötesplatser ytterligare hinder för bestående relationer. Den vedertagna bilden hos de intervjuade visade att livet på landsbygden också kunde innebära färre sociala sammanhang. På toppen av allt detta presenterade flera av de intervjuade en tanke kring hur kunskap eller snarare en brist på kunskap kunde vara avgörande. Carl nämnde en tanke om att kunskap kring hur man håller odlingen vid liv, hur traktorn ska navigeras och hur djuren hanteras byggs under uppväxten på landsbygden.

”Jag ser det ju som att tidigare generationer har ju fått väldigt mycket av den kunskapen som jag nu enträget försöker att erövra, har ju de fått med barndomen och det märker jag ju att många av de som är uppvuxna här ute här på landet är ju att köra traktor det mest naturliga som finns.”

Att känna en sorts avundsjuka utifrån kunskaper beskriver en föreställning om landsbygden som en plats där mer praktisk kunskap krävs. Men vad är det egentligen som sägs i citatet ovan? Beteckningen att det är delvis en uppväxt på landsbygden som medför en annan typ av kunskap, men bibetydelsen att det också är skillnad på kunskap och kunskap. För att hålla en mer omfattande produktion, krävs både kunskap och arbetskraft, något som inte nödvändigtvis väntar vid dörren när man flyttar ut till landsbygden. Relationer i fråga om sociala band och nätverk blir således en viktig del för att kunna överleva på landsbygden. Detta blev ännu mer klart när Katarina beskrev deras situation gällande grannskapskänslan:

”De hjälper ju oss med ploga lite grann på vintern, när de tagit fram traktorn och så där. Det ju också inget vi begär av dem, de är 80 år, men nej men det är ju det här släktet av att “det är ju kul att hjälpa till”. [...] De kommer ju med lite go’saker till våra höns och så där, så får de lite ägg tillbaka och såna hära grejer. Åh, tanten där behöver väl få prata av sig lite ibland, så det brukar ta en stund.”

Två viktiga teman presenteras här, delvis att grannar hjälps åt för att det är givande för dem att vara behjälpliga. Dessutom kan byte av grönsaker och ägg också vara en del av relationen, ge och ta – men mest ge faktiskt. Viktigt att poängtera är att Katarina själv uttryckt en tanke om att de föredrar att leva mer avskärmat, kontakt med grannar är mer en nödvändighet än ett måste. Så föreställningen att man på landsbygden bor mer isolerat är bara delvis sann och innehåller utrymme att utvecklas. Det är viktigt att betona hur grannens roll som ansvarig för att ploga vägen också underlättar Katarinas vardag under vinterhalvåret. Något som lätt glöms i villaområden då kommunen ordnar plogningen. Föreställningen att man på landsbygden bor på en mer avskärmat plats kanske också innebär att man måste fixa allt själv, en sorts förstärkning av att man lever ensamt.

Karin presenterade en tanke om att hennes bild av landsbygden, eller snarare de som bor på landsbygden var att de lever enklare. Denna enkelhet översattes till en bild att de hade lägre akademiska ambitioner, lever ett mer praktiskt liv och därmed har ett annat intressefokus. Då landsbygden för många representerade det gamla och staden därmed det nya, blev även kunskapen kodad. Praktisk lära som kanske kännetecknar en mer rural tillvaro sågs som enkel, medan akademisk kunskap i fråga om högskolepoäng ses som mer åtråvärd. Detta narrativ målar upp en landsbygd där många är lågutbildade, trots detta menar Lindgren (2003) att många akademiker väljer landsbygden. I detta förekom ingen ton av fördömande eller kritik, snarare att bibetydelse är att det går att skilja på urban och rural kunskap. Att grannar valde praktiska yrken som hantverkare sågs därför inte som något dåligt.

5.2 Rurala karaktärsdrag

Föreställningen om landsbygden som en sak eller fenomen presenterar lite svårigheter att definiera vad som är och inte är landsbygd. Delar av intervjuerna gick till att diskutera vad landsbygden representerade innan flytten men också hur det förändrats. Landsbygdens värde är något som många gånger hör ihop med föreställningen om landsbygden. Det som utmärkte några av intervjuerna var att deras föreställning om landsbygden många gånger gjordes parallellt till deras berättelser om stadslivet. Karaktärsdragen som tillskrevs staden och livet i staden var primärt synonymt med stress och en mer intensiv tillvaro. Carl beskriver sin tidigare tillvaro:

“Jag såg inte ett värde i det här ständiga bruset av bilar, hetsen [...] Jag kände att min energi var utspridd på så många olika håll. Och jag vill fokusera den på en och samma plats, där jag kunde förutsäga, kontrollera och bygga vidare på min egen - på mitt eget och då menar jag min familj och vilka jag nu inkluderar i det här egna. I stan var det så spritt, splittrat. Jag höll på med minst lika mycket projekt där, engagerade mig i det ena och det andra och det tredje. Men det var splittrat, så även idag när jag kommer in till stan så känns väldigt mycket splittrat, spretigt och ljudet bilarna stressen.”

Splittrat tillvaro, många projekt som kräver tid och buller och bång. Orden som den intervjuade använder målar en bild av en stressig tillvaro med en avsaknad av sinnesro i vardagen. Genom att tillskriva staden egenskaper såsom hets och stress, framgår landsbygden mer som en motsats där lugn och harmoni råder. Trots detta medger Carl att han håller sig sysselsatt, om än i en annan miljö. Detta blir i synnerhet extra tydligt när den intervjuade beskriver stadens ljudbild som bullrig och hetsig på grund av bruset av bilar. Kontrast till detta framgår landsbygdens ljudbild som något helt annat. Ljudbilden kan ses som åtråvärd för många och ljuden, eller snarare avsaknaden av många ljud är del av en förgyllande föreställning om livet på landsbygden (Woods 2011).

Föreställningen om landsbygden som är en lugn eller tyst plats kan därför vara ett resultat av rural gaze, i det att de intervjuade aktivt eftersöker miljöer som faller i linje med föreställningen. Även här blir föreställningen avgörande faktor i valet av framtida boende, där området med närhet till vägar och lantbruk kanske väljs bort för att prioritera mer avskärmade och isolerade områden. En konsekvens av en sådan föreställning kan vara att dessa människor också arbetar för att reproducera åtråvärda värden i deras liv. Tysthet blir ett värde som till en viss nivå måste försvaras från utomstående ljudbilder. Detta kan vara genom att aktivt välja bort arbetsuppgifter som kräver maskineri och istället fokusera på annat.

I intervjun med Katarina nämns väldigt lite om ljudbilden, däremot framgår en tanke om att leva ett mer privat liv. Innebärande att inte behöva oroa sig att förbipasserade fotgängare och nyfikna grannar kan spana rakt in boendet. Katarina med partner uttrycker en tanke om att de föredrar lite mer isolerat boende än att behöva hela tiden oroa sig över att någon stirrar rakt in. Vid fråga hur flytten till landsbygden påverkat denna tanke berättar Katarina att de har en ambition framöver att köpa grannfastigheten för att på så sätt ”styra vilka grannar vi får”. Här presenteras ett väldigt tydligt exempel på hur landsbygden kan komma att påverkas av föreställningarna. I detta fall är det Katarinas vilja att leva mer avskärmat och privat som säkerställer att nästa granne också upprätthåller samma värden i fråga om relation till grannarna. Genom att då godkänna nästa granne blir landsbygden precis som Katarina önskar. Gränsen mellan föreställning om landsbygden och vilket värde de intervjuade tillskriver landsbygden blir därför stundvis diffust och blir svårt att urskilja från varandra. Föreställningen utgörs av deras värdesättning

och bidrar därför till att utveckla föreställningen vidare. Narrativet att landsbygden innebär bättre möjligheter till lugn eller självvald isolering, kan även måla upp föreställningen att landsbygden avsevärt mer glesbygd.

Landsbygden beskrevs många gånger med hjälp av barndomsminnen, Elvira berättade om barnsdomsminnen:

”De hade hästar och djur och jag älskade att va liksom hos dem på sommarlov och var barnflicka hos min moster en sommar. Och drömde väl om ett liv på landet, liksom gå på knaggliga grusvägar. Jag har liksom starka minnen från när jag är fjorton, femton år - att jag är ute liksom och promenerar på bredvid ängar fulla med växter och säd och blommor.”

Här råder nostalgin som en förgyllande faktor. På ytan i citatet målas en väldigt tydlig bild upp. Under barndomen växte en kärlek till en mer rural tillvaro, en tillvaro med djur och närhet till naturen. En sådan föreställning bär likhet till den rural idyllen, beskrivet av Bunce (2003) till att vara en mer traditionellt präglad plats olikt stadens mer moderna karaktär. Närheten till djur, natur och mysiga promenadstråk kanske inte är unikt för landsbygdslivet, men utifrån Elviras berättelse förekom en avsaknad av dessa aspekter i staden.

5.3 Förändrade perspektiv

En del av frågeguiden lade fokus på hur föreställningen förändrats sedan flytten, innebärande att de intervjuade fick berätta lite hur deras föreställningen kan ha förändrats sedan tiden på landsbygden. Nästa stycke ämnar ställa ovanstående föreställningar i relation till de intervjuades egna reflektioner och utvärderingar av tiden på landsbygden. Gällande förmågan att själv tillgodose sina behov och producera mycket av livsmedel i anslutning till det egna hemmet, har tiden på landsbygden förändrat föreställningen om landsbygden till viss del. Inte nödvändigtvis ur ett praktiskt exempel utan mer utifrån behovet av kunskap och kontakter. Hugo som valde landsbygden i syfte att bo i kollektiv presenterade en tanke om att han länge trott att landsbygdslivet innebar mycket fysiskt arbete och hans fysiska förmåga skulle vara avgörande. Efter cirka 1,5 år med vännerna, kunde han med säkerhet berätta att det fysiska visade sig vara en falsk farhåga, det svåra visade sig vara sociala. I ett kollektiv där det finns många tankar och idéer blev kompromisser inom det sociala samspelet en större punkt på agendan.

Carl menade på att han tidigare inte insett hur mycket kunskap som krävdes och om något skulle den kunskapen med enkelhet ordnas. Chocken kom när Carl insåg exakt hur mycket kunskap som krävdes för att hålla både odling och djurhushållning i gång. Genom detta växte en sorts avundsjuka fram, att de som vuxit upp på landsbygden också direkt fått den kunskap som han så gärna besuttit.

Beteckningen av Carls resa kan ses som att han menar att livet på landsbygden inte kräver så mycket kunskap, varvid bibetydelsen skulle kunna vara att landsbygdens kunskap också är något "lätt". Ett antagande att det går skilja på lätt kontra svår kunskap, som också innebär en avgränsning mellan traditionellt akademisk kunskap och mer fysisk lära skiljer sig, i fråga om lätthet att ta del av. Genom kunskapsgapet uppstod dock möjlighet till nya relationer, Carl berättar:

"Har man bott i en lägenhet och haft jättefin relation med hela trapphuset och gått och bjudit på bullar och gått och firat varandras födelsedagar då kommer det funka även på landet. Och man är beroende av människor på ett helt annat sätt på landet också."

För att råda bot på kunskapsbristen blev grannskapen en viktig del för deras liv på landsbygden. Genom att Carl sträckte ut sin hand och erbjöd hjälp till grannarna, kunde de göra samma sak tillbaka. En utmaning i vardagen kunde möjliggöra nya bekanskap och relationer. Föreställningen att landsbygden är mer isolerad visade sig stämma till viss del för de intervjuade. Något som framgick var motkravet på agerande, då den naturliga mötesplats som stadslivet erbjuder såsom cykelrummet eller trappuppgången fick ersättas med mer aktiva val. Ville man vara del av gänget fick man se till att dyka upp också, en insikt som delades av många var att det krävde en förståelse för den egna rollen i bygden. Det krävdes mer än att bara erbjuda hjälp, en behövde även vara villig att ta emot hjälp när det behövdes. Elvira uttryckte detta som en utmaning men överkomlig sådan. I kunskapsgapet fanns goda möjligheter att både lära sig nya saker och knyta band, vilket många av de intervjuade menade på varit mycket uppskattat.

Föreställningen om landsbygden som en plats där man har lägre utbildning, i fråga om högskolepoäng, hade inte förändrats något avsevärt. Karin menade på hur detta visade sig vara sann till viss del men att det inte heller fanns ett problem i det, att grannen var hantverkare visade sig vara till hjälp. Katarina tyckte inte att mycket hade förändrats i fråga om hennes bild av landsbygden. Livet blev så bra som hon ville och att det visade sig vara en mer isolerad tillvaro såg hon mer som något positivt. Vid fråga om staden lockade överhuvudtaget sade hon... " *Nej, jag tycker inte - jag saknar nog ingenting.* "

6. Diskussion och slutsats

Uppsatsens syfte var att genom kvalitativa intervjuer eftersöka vilken bild ”gröna vågare” har av landsbygden. Jag har undersökt detta genom följande frågeställning:

- Vilken föreställning om landsbygden förekommer hos de intervjuade?
- Har värdet de tillskriver landsbygden även påverkat deras föreställning?

För att både underlätta och förtydliga min analys, kommer jag i följande stycken gå genom analysen och komma till en slutsats.

6.1 Bilden av landsbygden

Bland de intervjuade framgick tre primära teman, att landsbygden var en plats för att själv tillgodose sina behov i form av självhushållning, en plats för uppror mot staden, en plats för skapande och slutligen en plats som inte krävde så mycket kunskap. I andan att själv tillgodose sina behov i fråga om livsmedel lyftes självhushållning som ett glasklart alternativ. I detta framgick även kopplingen mellan självhushåll och att således leva ett mer miljövänligt liv, genom att inte stötta en större marknad och istället främja egen och lokal produktion. Att själv inte vara beroende av ett större system blev synonymt med självhushåll och i detta framgick en ambition att klara sig under kris. Något som kan tänkas blivit mer aktuellt på grund av världsläget i fråga om pandemier och krig. Att se landsbygden som en plats där man klarar sig själv reproducerar bilden av landsbygdsbon som självgående och självförsörjande. En sådan föreställning kan verka som motstånd för framtida intressenter, att man måste kunna odla, ta hand om djur och bygga hus för att leva på landsbygden. Att det ses som den definitiva sanningen kan därför fungera som en sorts spärr som håller många ute.

Bilden av landsbygden som en plats för skapande framgick men det rådde olika tolkningar för vad skapandet innebar. Det fanns en ambition att uppnå ett lugnare liv medan andra ville ha en mer avskärmad tillvaro. En delad uppenbarelse var att landsbygden fungerar som en bra plattform att skapa den önskade tillvaron men att det också innebar motprestation. Motprestationen var att inte jämföra tillvaron på landsbygden med stadens mått och ville man säkerställa sin krisberedskap krävdes

kunskap, pengar och goda relationer med grannarna. Slutligen var föreställning om landsbygden att kunskap inte skulle spela en lika stor roll. Här uppenbarades en tydlig distinktion mellan urban och rural kunskap. Av de intervjuade som hade en akademisk bakgrund framgick en tanke om att landsbygdskunskapen var lätt att erhålla och att det många gånger gick att lösa på plats. Detta skulle visa sig vara svårare än de trott och än mer i fråga om mer praktiskt lära såsom att hushålla djuren, arbeta med jorden och självhushålla till en hög grad. En reflektion var att kunskapsgapet kunde motverkas genom att knyta nya band, att ta vara på grannarna och att inte bara erbjuda hjälp – utan även vara villig att motta hjälp.

Föreställning om landsbygden fungerar som en formande kraft, i det att de intervjuades föreställning lagt grunden för deras liv på landsbygden. Deras föreställning har fungerat som en skiss för hur de ville att livet skulle bli. I detta var det också stundvis klart att landsbygden inte var den avgörande faktorn för deras ideala livsstil utan snarare att flytten markerade startskottet för en omställning, vare sig det var i fråga om ett mer miljövänligt eller lugnare liv. Likt hur både Woods (2011) och Abram (2003) resonerat kring hur rural gaze påverkar den fysiska miljön, kan analysen peka på hur förväntningar tillsammans med nostalgi format föreställningen.

Bilden av landsbygden och det värde som de intervjuades tillskrev landsbygden hängde till stor del ihop. Samma person som värderade lugn och ro målade även upp bilden att staden var en plats där lugnet helt enkelt inte fanns. Föreställningen om landsbygden samt de värden som tillskrivs landsbygden framgick ofta i relation till staden. Lugn, frihet och fridfullhet var ord som både implicit och explicit användes för att beskriva landsbygden. Den tidigare beskrivna rural idyllen reproduceras också genom de intervjuades vardag, genom att säkerställa att de får ”rätt” granne eller helt enkelt genom självhushåll bryta sig från det urbana. Landsbygdens värde presenterades genom att de intervjuade beskrev allting staden varit. Vad som kännetecknade staden målade upp vad landsbygden hade att erbjuda, stress kontra lugn, buller och bång kontra fågelkvitter. Berättelsen om landsbygden visade många gånger på hur barndomsminnen varit en stor del till formandet. Nostalgi utgjorde en stor roll i berättelserna, att det som värderas högt förekommit tidigt i de intervjuades liv. Narrativet att staden ses som stressig eller intensiv målar upp landsbygden som motsatsen, en plats av lugn och harmoni. När landsbygdens värde vid flera tillfällen presenteras som motpol till staden, förstärks föreställningen om landsbygden som ”icke-staden”, likt hur Hoppstadius & Åkerlund (2022) resonerat kring relationen mellan urbana och rurala ytor.

6.2 Landsbygdsbilden förändras

Föreställningen innan och efter flytten visade sig inte varit så omfattat som jag tidigare trott. Snarare att det förekommit uppenbarelser under resans gång men en fråga som bör ställas är kanske varför föreställningen om landsbygden inte har förändrats? För den grupp som intervjuades hade föreställningen utvecklats med nya uppenbarelser som komplement. Att se föreställningen som en formande kraft menar även att de intervjuade arbetat för att möjliggöra deras föreställning i praktiken. Uppfattningen att man behövde klara sig själv visade sig vara mindre sanningsenligt, där många uttryckte att kunskap kunde erhållas genom relationer. Man behövde inte vara kroppsbyggare, snickare, mekaniker eller en mästare på att odla, så länge det fanns en vilja att ta mot hjälp och erbjuda något tillbaka. Det sociala skulle visa sig vara mycket viktigare än vad många av de intervjuade trodde. Att landsbygden agerar som en plattform för att knyta sociala påminner om arketyper som Ulver (2012) presenterat. Att inte se rural kunskap som lika ”svår” var en aspekt som förändrats sedan flytten och många av de intervjuade menade att det blivit allt mer uppenbart när det väl kom till kritan. Här finns en dimension som är viktig att belysa: värderingen och distinktionen av kunskap. Jag upplever att denna distinktion görs med en stundvis missrepresenterad bild av tillvaron på landsbygden där ett antagande är att det skulle vara olika krav på kunskap utifrån var man bor.

6.3 Avslutande ord

Avslutningsvis tror jag att det finns en viktig nyans som denna uppsats bidrar till att belysa. De intervjuade valde landsbygden eftersom den representerade något som staden, enligt de intervjuade, inte hade att erbjuda. Deras föreställning om landsbygden tillika deras konsumtion av landsbygden leder deras resa framåt. De röstar med fötterna när de väljer att flytta från tätorten, vilket kan ses som den dubbelsidig utveckling. Åt ena sidan finns en dimension att positivt tillskott till glesbygden, negativt sett kan de formande förväntningar skapa en variant av landsbygden utifrån deras skildring. Landsbygden försätts i en roll som enbart motpol till staden, utan att själv få vara något eget. Detta skulle kunna förstärka ett ”vi och dem”-tänk när landsbygden blir ett verktyg för att uttrycka sitt missnöje. Den utvecklingspotential som finns tillgänglig i motståndet måste höras och uppmärksammas, och slutligen också användas.

7. Referenser

- Abram, S. (2003). In: Cloke, P.J. (ed.) *Country Visions*. Pearson Education
- Amcoff, J. (2006). Rural population growth in Sweden in the 1990s: unexpected reality or spatial–statistical chimera? *Population, Space and Place*, 12 (3), 171–185. <https://doi.org/10.1002/psp.407>
- Bunce, M. (2003). In: Cloke, P.J. (ed.) *Country Visions*. Pearson Education
- Halfacree, K. (2007). Back-to-the-Land in the Twenty-First Century – Making Connections with Rurality. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 98 (1), 3–8. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9663.2007.00371.x>
- Halfacree, K. (2008). To revitalise counterurbanisation research? Recognising an international and fuller picture. *Population, Space and Place*, 14 (6), 479–495. <https://doi.org/10.1002/psp.501>
- Hoppstadius, F. & Åkerlund, U. (2022). A Sustainable Everyday Life for Counterurbanising Swedish Families. *Sustainability*, 14 (9), 5523. <https://doi.org/10.3390/su14095523>
- Inglis, D. & Thorpe, C. (2019). *An invitation to social theory*. Second edition. Cambridge: Polity Press.
- Kaijser, L. & Öhlander, M. (2011). *Etnologiskt fältarbete. 2.*, [omarb. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, U. (2003). Who is the counter-urban mover? Evidence from the Swedish urban system. *International journal of population geography*, 9 (5), 399–418. <https://doi.org/10.1002/ijpg.296>
- Robertson, A. (2012). In: Bergström, G. & Boréus, K. (eds.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. 3.*, [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Sandow, E. & Lundholm, E. (2020). Which families move out from metropolitan areas? Counterurban migration and professions in Sweden. *European Urban and Regional Studies*, 27 (3), 276–289. <https://doi.org/10.1177/0969776419893017>
- Teorell, J. & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod. 1.* uppl. Stockholm: Liber.
- Ulver, S. (2012). Den nygröna människan. *En översikt av landsbygdens status i förändring*,
- Urry, J. (1992). The Tourist Gaze and the 'Environment'. *Theory, Culture & Society*, 9 (3), 1–26. <https://doi.org/10.1177/026327692009003001>
- Woods, M. (2011). *Rural*. London: Routledge. (Key ideas in geography)

8. Tack!

Avslutningsvis vill jag tacka er som ställt upp på intervju, utan era svar hade uppsatsen inte haft sin själ. Det hade bara varit en text utan syfte, så tack igen!

Tack till mina kursare, min handledare och övriga kamrater som spenderat otaliga timmar i röstsamtal. Ingen nämnd, ingen glömd sade någon visst. Era betryggande ord och pepp har varit avgörande.

Tack till min partner som låtit mig babbla dygnet runt om gröna vågen, föreställning om landsbygden och allt annat relaterat. Du är bäst.

Känns svårt att verkligen förmedla hur tacksam jag är, men står det i texten så är det på riktigt. Så är det bara.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (PDF-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

- <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.